

דעזי

מסורת הש"ס

(א) [ע"י חוספות כתובות
עא. ד"ה ר' יוסין],
(ב) [פס"ט, ג] נ"א ואין
מסקינן לעיל היכא דליכא
עיניו נפש בתנאי אין מיפר
לה,

הגהות הב"ח

[illegible]

פירוש הרא"ש

אלא דאמרה הנאת
הרביע עלי יקולע
אין ארדך. עני השתא
דרחילה הוי עני ופעם
זמנא כיולע הניכרן בימור
ותמו והלאה חסבר מפרי
לעולם הלך מפרי לה
לחבר לרנן דאמרי לקן
בענן המד זמנא
חל המד ולר' נתן דלמר
עני מפר דע שומרי חסד
תרחן ופאסי וחסדי יומי
לה ור' יוסי סבר דאשר
לחל חסלה לעיוול לא יחיש
דמנעתי חסלה לא הוי
עני נפש: א' הבי ליחני
אמר הנאת ה' ור'
אין ב' עניי נפש דהוה
משמע א' לרנן אכלע עני
נפש בתנאה ופאסי וחסד
ותולע לא הוי משמע
לדרנן אפי' ליכא עני
נפש בתנאי חסד יומי
נפש עני נפש חסד
וקאמר ליה ר' יוסי ענד
ימי לחיל עני נפש דהרביע
לא שביע עני א' והלאה

דמסקין לעיל דמפר לא א
ליכא בתנאי עני נפש כיון
אלא דאמרה הנאת רה"י
בשמיש המטה לדמרה הנ
המטה בקישוט כיון דמיניע
דהא צפרק המדיר מוכח מ
קלמא דשבעה שלא ארצח
אין זו עני נפש י' היכי
והרב ר' אליעזר מיישג גיר

(א) אלא דאמרה קונס הנאת רחיה עלי אם ארחץ. פנס אחת שיאסרו לה לעולם כל הנאת רחיה כגון כחול ופירכוס וסירה שהן זכרי רחיה ואף רחיה עצמה: ואכני מופר דהיינו תעביד כו'. דקסברי רבנן דרחיה היינו עניו נפש: ור"י סבר. אפשר בלא רחיה ולניוול דרחיה לא חיישין ואכני קאמר דאין אלו נדרי עניו נפש: אי הכי. הוילי לארומקט (א) נדרה בדרישה לרבי יוסי דלא חייש לניוול דרחיה דליכא עניו נפש: ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו עניו נפש. דהא כל הנדר הוא אינו אלא על תנאי (א) בתנאי שעוברת עוברת על הנדר דאי אפשר בשום ענין להיות בו עניו נפש (הוילי) דניוול הוא לה ולא להו עניו נפש לר' יוסי ואמאי קנסבי לה בלשון עניו נפש דקאמר אין אלו נדרי עניו נפש מכלל דר' יוסי סבר איכא

ענוי נפש צהאי גדרא במקטת: אלא. לעולם לרבי יוסי רחיה נמי
הויא ענוי נפש ומתניתין דהכא (י) צהאי עסקינן כגון דאמרה אס
ארחץ היום דהיינו טעמא דרבי יוסי דאמר אין אלו נדרי ענוי נפש
דאפשר דלא אחיא לדי ענוי נפש דלא רחצה היום ולא מתסבא
הנחת רחצה עלה וליכא אלא ניוול דיומיה דמכאן ואילך רחצה כל
אימת דציעיא. והשתא ליכא למיפדך לר' יוסי לימני תנאי זה דקאמר
לר' יוסי ניוול רחצה לזמן מרובה הוי נדרי ענוי נפש ולהכי קאמי
בשון הגדר והיינו טעמא דלא פריך הכא בדפרסין לעיל לר' יוסי
דלמא רחצה היום ומיתסבא הנחת רחצה עלה דר' יוסי חייש
לניווול מרובה משום דהאס לא אמרה אלא אס ארחץ סתם ואיכא
למיחש דללמא רחצה אכל הכא דאמרה היום ותו לא ליכא למיחש
לדלמא רחצה בזאתו היום. והוא הדין דאפשר לאוקמה נמי דאמרה
הכי במירוח זה קונס פירות עולם עלי אס ארחץ היום אלא משום
דשצבא לההיא ואיירי בהנחת מרובה מוקים זה נמי בצגתא רחיה:
שנית

מיפר אע"פ שלא חל הנדר ואמאי הא התם אכתי לית לה לא צער עניו
בדידה קאי להנצל מעניו נפש דלתמא מגרש לה בעלה אצל היכא דתלי
נפש בדירה קאי: אי הכי לינתי הכי ר' יוסי אומר מנאי זה אין צו מש
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אצל אי נדרה מידי דאית ציי
עולם לא יפר וכדאמרין ברש סוגיין לתם לה הפרה לא תרחץ ולי לא
היום. דלתמא קמא ניוול דחד יומא שמייה ומו' ומש"ה יפר תרחץ תעבי
היה דמי' וקוממא ניוול דחד יומא ברחל'ה ומו' לא מתקרא בה. ולינא לא
עניו נפש משום דאי הוה תני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו' אי
בדחיא וגיוול דחד יומא לר' יוסי אפילו מדברים שצניו לצינה לא הו' אי
אלא אציוול דחד יומא אצל ניוול דלעולם מודי ביה דהו' עניו נפש
יש צו וכדמקשינן ברש שמעין. מידן הרב ר' אליעזר דליתא דר' יוס
לא שמייה ניוול ולא חש תנא לאשמעי' בדהיא מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירוש אל הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפי' דרש בציוול
דלעולם פליג דרש נפש עניו נפש מיהו דליתא שצניו לצינה דוויין. ר'
יומא אפילו דברים שצניו לצינה נמי לא הו' אי ר"ל. וסוגיין לקמן ר'
דר' יוסי אדר' יוסי מדקאמר נע"פ דכבישתם קודמת אלמא דס"ל דר'

ככה עניי נפש בתנאה אין מקיימין ליה) והוה ליה למיתני תנאי או אין צו עניי נפש דמש-
בדנדר איכא עניי נפש מי מפד וסא לא שטעינדי דלמתי הכי סלכך הוה ליה למיתני תנאי
הי עלי [עלום] אם ארדחן דרוב. דהשתא בתנאי דהיינו רמיתא איכא עניי נפש עלא שאל
השטעניך עלי אם תחשקט ופריך לא תחשקט ולא תחסיך ומשני דאיך קרו להי שנוולתא
קטור הוה מיוול ממי מפד דר' לבנתי קרו להינן דלתינן דלתינן עולם דרבי עניי בתנתיא היי
אכא לר' וסא לא תחשב דלתינן עולם עניי וטור דלמתי קישי' ליה דכדאש' שיקורא ברא
לעולם לא הוי עניי נפש לרבי יוסי ואין לפרש דלמתי קאמר שפועה שלא ארדחן דר' וסא
לא תטיע בתנתיא דרבנן עניי מדפריך לבנתי קרו להינן דלתינן עולם דר' וסא כבד
הא דתפסיך ור' יוסי לא מבעיט מיוול דמך וימא דלא הוה מיוול אללא אפי' אמריה כי
הא דתפסיך ור' יוסי לא מבעיט מיוול דמך וימא דלא הוה מיוול אללא אפי' אמריה כי

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ז

פ.

וואלד דאמער האט רחיצה עלי לעולם אס ארצח. וכיון דקאמרה הכי רחיצה ראשונה שריא לה אזל מהיהא רחיצה ואיך מתסרס דברחיצה לעולם: לא סרצח אים לה ניוול. דס'ל השמא דברחיצה חסכא עניי נפש. וכי תימא אי הכי אמאי נקט תנא דתליא נדרה באס ליתני קונס רחיצה עלי איכא דלמיגדר דרבותא אשמעינן לתנא קמא דלמיגדר דרחיצה קמייתא שריא לה אפילו הכי יפר מהשמא: ורבי יוסי סבר אפסר דלא רחצו ולניוול לא חיישינן. דס'ל לרבי יוסי דברחיצה לעולם ליכא עיניו נפש. והקשה הרב ר' יונה דמשמע ודאי דסוגיין אחיה דלא כרבי נתן דס'ל דאין הצעל מפר אלף א"כ חל הנדר אלף כרצון דפליגי בשליה פירקין. צנוטא אי מן היהודים אס משמטמו דרבי נתן אמר לא יפר וכו' א יפר דאי כר' נתן התם נמי נימא היכי

תעביד תשמש מתקרה הנאת תשמיש עלה לא תשמש הוו לכו דברים
שצנינו לצינה כדאמרין הכא אלל ודאי סוגיין דהכא דלא כר' נתן
ורכוין שכן מאי קמקשה בריש סוגיין למה לה הפרה לא מתחוך ולא
ליתסרו פירות עולם עלה דהא לרצנן מפר אע"פ שלא חל הנדר
וי"ל דאין הכי נמי דתנא דמתניתין כרצנן ס"ל אלל מיהו כי אמרי
כרצנן דמפר אע"פ שלא חל הנדר ה"מ היכא שאי אפשר לה להנצל
ואפי"כ כי מודררה בתנאה מעניו נפש ואי מדברים שצניו לצינה כגון
לנעולה אני מן היהודים אם משמשתו שאינה יכולה לינצל מדברים
שצניו לצינה אי נמי כגון שחלתה תנאה בדבר שהיא עשויה לעבור
ועליו כגון שאני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא או ע"פ אבין [למקן פט].
דטריחא לה מילתא להוהר שלא לעשות על פיהם אבא היכא שחלתה
ומדרה בדבר שאינו לא מעניו נפש ולא מדברים שצניו לצינה והוא
דבר שאפשר לה לעמוד בו כרחי"ה דקס"ד בריש סוגיין דלית בה עניו
בכי האי גוונא אפי"כ נדרה לא יפרי. ואי קשיא דהא תניא למקן (פט). אשת
איש שאמרה הריני לזונה לכשתאגרר ר"ע אומר יפר משום דס"ל דבעל
זכר וליה זכר נמי משום דברים שצניו לצינה לאו קושיא דהתם לאו
נדרה ברחי"ה לפום מאי דקס"ד בריש סוגיין דרחי"ה לית בה עניו
עניו נפש. פ"י הרב ר' יונה דהשתא דתנא אין אלו נדרי עניו נפש
עניו נפש פיר. וליה דכיון דבתנאה ליכא עניו נפש אפי"כ נדרה בפירות
סרו פירות עולם עלה: אלל דאמרה הנאת רחי"ה עלי לעולם אם ארצך
וכדכתיבנא לעיל: ור' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא שמיא גיוול. הלכך לא
קשויה אלא דמקמינא לעיל אי הכי לימין ר' יוסי אומר תנאי זה אין לו
בדברים שצניו לצינה הוי דהאי לינאנה הכי משמע דמכוחא למקן [פסא].
ך פ"י הרב ר' יונה ז"ל. וביחא אכתי קשיא דכיון דר' יוסי לא פליג
כי א"ר יוסי אין אלו נדרי עניו נפש דהא בעיקר הנדר עניו נפש
זרחי"ה דלעולם נמי פליג והכי קאמרין ר' יוסי סבר גיוול דחד יומא
קאמר שאין אלו נדרי עניו נפש כלומר דרחי"ה גופה לית בה עניו
נדרה יומא פליג דאפילו משום דברים שצניו לצינה לית ביה זכרי"ה
כללל משמע דכיון דאפילו ברחי"ה דלעולם ליכא עניו נפש ממילא דחד
מוכחא דלר' יוסי אפילו ברחי"ה דלעולם נמי ליכא עניו דמקסיין
יוסי בתמיתין אכולה רחי"ה פליג דליכא עניו דאי לא מאי קושיא:
שנית

[illegible]

עין משפט
גר מצוה

ה א ב מ"ב פ"ב מהלכו
נדריס הל' [ד] ה סמג
ללאוין רמב טוש"ע י"ד
סימן רלד סעיף גט:

תוספות

[illegible]